Tečaj XIV. **NOVICE** List 49.

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. junija 1856.

Tergovína s štajarskim vinom.

Pod tem imenom je odbor c. k. kmetijske družbe štajarske osnoval družbo na akcije ali delnice, ktere namen je pripomoči, da se bojo štajarske vina, ktere še zmiraj niso tako obrajtane kakor zaslužijo, lože in bolje prodajale. Ta družba se bo pečala edino le s štajarskim vinom in bo naj bolj za to skerbela, da se to vino čisto in ne poblojeno ohrani in prodaja.

Kdor želí deležnik te družbe biti, se zamore udeležiti ali z dnarjem ali z domačim vinom ali moštom. Za tega voljo so delnice ali akcije razdeljene v dnarne ali vinske. 3000 akcij, akcija po 100 gold., bo zaklad te družbe. 2000 akcij se bo berž izdalo, kadar bo družba v djanje stopila, 1000 se jih bo pa priderżalo. Polovíca izdanih 2000 akcij se mora vzeti v dnarji. Kakor hitro se bo spečalo 200 dnarnih akcij ali kadar bo 20.000 gold. v dnarji podpisanih, se bojo poklicali deležniki v občni zbor, da bojo izvolili 13 odbornikov družtva in 13 namestnikov na 3 leta. Odborniki ti bojo namestniki cele družbe, in bojo volili izmed sebe predsednika, predsednikovega namestnika in pa dnarničarja ali kasirja, zraven pa še 3 družbenike za vodje. Berž ko bojo ti očitno na znanje dani, začne družba svoje opravila. Kadar se je družba začela, se plača perva polovíca podpisanega dnarja v pervih 6 tednih, druga polovíca pa se odrajta v 3 mescih po tem. Če želí družbenik svoj delež plačati z vinom ali moštom, se mora poprej z vodstvom zastopiti zavolj cene. Naj manjša mera mošta ali vina, ki ga vodstvo vzame za plačílo, je pol štartina ali 5 veder ali 200 bokalov estrajške mere. Kdor ne odrajta podpisanega dnarja, ga bo vodstvo opomnilo, in če zaostalega dolga ne odrajta v 6 tednih, bo izbrisan iz družbe in zgubí kar je že plačal. Kdor se je podpisal z vinom ali moštom, ga mora naenkrat zadnji čas do konca mesca januarja (prosenca) tistega leta odrajtati, ktero sledí po ustanovitvi družbe. Če družba ponudenega vina ali mošta vzeti noče, ima družbenik pravíco, podpisani znesek ali v gotovem dnarji plačati ali pa reči, da podpis nič ne veljá. Kadar se bo priderżanih 1000 akcij izdalo, imajo pervo pravíco do njih osnovavci družbe, to je, tisti, ki so že pred ustanovitvijo družbe kaj podpisali; če jih tí nočejo, se bojo ponudile vinorejcom domačim, in če bi jih tudi ti ne hotli, se bojo dale vsakemu, kdor odrajta gotov dnar. V vsem, kar bo družba počéla, se bo moglo ravnati po tem, kar bojo deležniki sklenili v občnih zborih. Vsako leto mesca februarja ali marca bo tak občen zbor v Gradcu. Konec leta se bo rajtenga položila. To rajtengo bo potem odbor občnemu zboru na znanje dal in nasvetoval: kolikšni delež naj se za tisto leto izplača družbenikom. Pred določbo deležev (Dividende) se morajo pa od grobih dohodkov odšteti vsi stroški, potem 6 odstotkov od vrednosti vse priprave, ki jo ima družba in kar se je čez leto pokvari (obnuca) ali pogubí; zraven tega se ima tudi odšteti davek dohodnine, ki se bo utegnil plačevati, in pa tisti znesek, ki se bo prihodnje leto potreboval za gospodarstvo tergovine. Razdreti se zamore ta družba le takrat, ako ste v občnem zboru dvé tretjini družtvenikov pričujoče, in ako jih več kot polovíca sklene, da naj se družba razdrè. Ako bi se utegnilo to zgoditi, se bo očitna dražba napravila, vse premoženje družbe prodalo in po meri vložbe razdelilo med deležnike ali njih dednike (erbe). — Poddružnice štajarske kmetijske družbe sedaj nabirajo podpise za to družbo po deželi in bojo posebno velike vinorejce, naj stopijo v to družbo, ktere namen je: kupčijo s štajarskim vinom oživiti in povzdigniti in potem nakloniti dobiček domačim vinorejcem, pa tudi dobro imé štajarskega vina — deželi na čast — razglasiti še bolj po tujih deželah.

Iz občnega zbora c. k. kmetijske družbe

v Ljubljani 7. maja.

(Konec.)

Dnarničar in odbornik kmetijske družbe gosp. Mihael Prégl je potem zboru na drobno razložil: koliko dohodkov in koliko stroškov je imela družba preteklo leto 1855, in koliki bi utegnili dohodki in stroški biti letošnje leto.

Za tem je odbornik gosp. Mihael Ambrož zboru tiste sadjorejce na znanje dal, ktere so dotične družtvine poddružnice zavolj posebne hvale vrednega obnašanja v sadjoreji priporočile zboru: naj jim podelí sreberne svetinje.

Poddružnica radoljška je priporočila za to počastenje Šimna Staréta, gruntarja iz Kuplenika v fari na bohinski Beli in pa Jerneja Pogačnika, posestnika v Ovsišah, — poddružnica novomeška pa Mihaela Gonišćeka, nogradnika pri Beli Cerkvi na Dolenskem, kteri se marljivo vêde s požlahnovanjem sadja in že več let brez vsega plačila učí v nedeljski šoli, v kteri šoli se pa tudi za pospéh sadjoreje pri mladíni veliko storiti zamore. — Zbor je enoglasno poterdil: naj se imenovanim trem možém podelé častne svetinje.

Dalje je poddružnica mengiško-kamniška zboru pisala: naj kmetijska družba s pohvalnim pismom spozná mnogoverstne zasluge c. k. kamniškega okrajnega poglavarja gosp. Florijana Konšeka, — poddružnica novomeška je pohvalila neutrudljivega in za povzdigo domačega kmetijstva živo vnetega gosp. Jožefa Duller-ja, posestnika v velikem Škerjančevem, — glavni odbor pa je na poseben predlog svojega družtvenika gosp. Alojza Kuntara-ta, visokočastitega novomeškega prošta Jerneja Arko-ta za krepko pripomoč pri oživljenji poddružnice novomeške in za vseskoz marljivo prizadevanje za blagor domovíne, — in na predlog odbornika gosp. fajmoštra Zalokarja gosp. Augusta žl. Fladung-a, c. k. okrajnega poglavarja v Metliki za poseben pospéh sadjoreje v ondašnji okrajni javne pohvale vredna spoznal. Občni zbor je sklenil: naj se vsem štirim gospodom podelí pohvalno pismo v imenu c. k. kmetijske družbe.

H koncu zbora so se volili spet za 3 leta trije odborniki kmetijske družbe, in izvoljeni so bili gospodje: Mihael Prégl, Anton Samasa in pa Janez Zalokar, gosp. fajmošter Zalokar zraven še za oskerbnika družtvenega verta na Poljanah. Po ti volitvi se je izvolilo 43 novih družtvenikov.

Potem je družbe predsednik sklenil zbor z ogovorom, v kterem je zahvalil Njih ekscelencijo deželnega gospoda

poglavarja za iskreno udeležbo pri današnjem zboru, in zagotovilo ponovil, da kmetijska družba si bo vseskoz marljivo prizadevala delavna biti v prid kmetijstvu svoje domovíne.

Zastran terpinčenja žival.

Vredništvo „Novic“ je prejelo brez podpisa sledeče pismo iz Ljubljane 11. dan t. m.: „Kdaj bojo vendar „Novice“, ktere mnogo koristnega in lepega bravcem svojim donašajo, tudi kaj spomnile od grozovitega terpinčenja žival, ktero se tako pogostoma nahaja v naši deželi, in se potegnile zato, da bi to gerdo početje brez milosti se ostro kaznovalo v dnarjih, kteri naj bi se stekali v dnarnico za uboge? Po vsem Nemškem in tudi v več krajih našega cesarstva in blizo nas v Terstu ostro kaznujejo take gerdavše ali v dnarjih ali z zaporom — le pri nas ne!!! Ali morebiti čakate, da bojo časniki dunajski to pred domačimi opomnili? Tudi vožnja z enim vajetom, ali zavolj nečimernosti večkrat tudi brez vajeta in tisti „hot ti-ti-ti“ se vidi in sliši le na Krajnskem! in odtod toliko nesreč!“

Na to pismo, kakor je podoba iz dobrega namena pisano, imamo le to omeniti, da morebiti ni časnika, kteri bi bil že toliko pisal in svaril o ti zadevi kakor „Novice“, ktere so celó že dvé knižici v posebni dokladi podale svojim bravcem, kterih eno so spisali visokočastiti tehant Stojan. Kar tedaj podúk opraviti zamore, so storile „Novice“, ktere pa v eno mer ne morejo ponavljati ene rečí. Kar pa se tiče res zlo potrebnega kaznovanja takih ljudí, kteri svojo živino terpinčijo, da se Bogu smili, ni menda treba, da bi „Novice“ to kteri gosposki priporočevale, saj vidijo one, kakor Vi in mi, kako se po ulicah in cestah z živino godí. — Ne razumemo dalje, zakaj žugate, da bi se utegnilo to poprej v dunajskih časnikih omeniti! Kaj je „Novicam“ to mar? Pišite kakor in kamor Vam je drago; samo tega, da z enim vajetom in tudi brez vajeta vozijo le po Krajnskem, in da le po Krajnskem se sliši „hot ti“, nikar ne povejte nikjer, ker tudi drugod je en vajet in pa „hoti“ domá.

Ptuja starica naj bode gospodarjem našim novica!

V prejšnjem stoletji sliši Friderik, kralj pruski, da v njegovem kraljestvu požró vsako leto vrabci mnogo polovnjakov žita, s kterim bi se lahko cele srenje (soseske) preživile; torej ukaže jih poloviti, in vsakteremu, ki prinese vrabčevo glavo, obljubi plačilo. Berž je bilo vse na nogah in skoraj vsaki deželan je lovil vrabce. Vrabcev je bilo čedalje manj, in v enem letu je čverčal le malokteri tam pa tam. Deželani se nadjajo sedaj dobre letine in pričakujejo obilo žita; — tudi kralj meni, da je s tem Stvarnika modrosti učil. Pa kaj se zgodí? Gosenc in kobilic, oprostenih svojih sovražnikov, se je tolikanj v deželi zaplodilo, da so polje in senožeti pokončale. — Modri Stvarnik se ne dá od kralja podučiti.

J. O. Lepstanski.

Starozgodovinske čertice

O pomenu imena mesta Petovion — Ptuj — Pettau.

Spisal Davorin Terstenjak.

(Konec.)

Cela lega ptujskega mesta je toraj bila kraj pečovnatega pogorja, in skalnati hrib (zmes druge formacije), na kterem stojí grad „Grajsko“, po nemškem Oberpettau, je utegnil stati v sredi mesta, zakaj ostanki pričujejo, da tudi proti severju se je staro mesto raztegovalo, morebiti do Žabnika, proti iztoku pa do Budina.

Da Drava ni imela ob času Rimljanov tega rečišča, ktero sedaj ima, pričujeta brega njena: pervi kraj Hajdina, drugi pa dobro uro od Ptuja pri vesi Nivarci. Še iz listín 12. stoletja se vidi, da je pri Hajdinu bil brod, ker se hajdinska cerkev velí „St. Martin am Furth“.

Imenitnih spominkov [1]) tukaj ne morem pretresevati; njih razlaga bode se našla v mojih starinoslovnih bukvah, samo o pomenu imena hočem nekoliko besedic sprožiti.

Mesto je stalo in še stojí dnešnji den kraj skalnatega hriba, in tako je celó naravno dobilo svoje ime Petov.

Korenika slovenskih besed: peča, pečina, peč je ravno tista kakor sanskritske patta, gerške πέτρος, latinske petra. In za to besedo je postavil učeni jezikoslovec Eichhoff: pat, einnehmen, ausstrecken, gerški πεταω, πιτναω, latinski pateo, slovenski peti, v sostavah razpeti, odpeti itd.

Zapopadki: „napolniti, rasti“ itd. so stvarjali v indo-evropejskih jezikih pomene: „breg, gora, pečina“ na primer: mah, crescere, mahili, uxor, mogila, tumulus, zato ime gore Magovnik na Krajnskem; dalje: vrdh, crescere, berdo, brada, Bart, vrh, crescere, verh, Hügel, Gipfel itd.

Rekel sem, da je slovenska beseda peča, pečina, peč, pečera sorodna s sanskritsko patta in gerško-latinsko πέτρος — petra; svoje terdenje pa podpiram s sledečimi dokazi. V rezjanščini še se je ohranila izvirna oblika: peta, pet = peča, peč. V slovenskem še imamo lastne imena: Petovar = Felsenburg. Ta prikazek pričuje, da so stari Slovenci izvirno tudi izgovarjali: pata, peta, ne pa pača, peča, peč, pečina. V tem mnenji me podpira imé gor: Paka pri Vitanjih na koroški meji, — dalje ime rečice iz Pake izvirajoče in tudi Paka imenovane. Dalje ime vesí „Pekerje“ na podnožji Pohorja; sèm še spada Pekava gori od Gradca: vse ob pečovji ali kraj pečovja. Paka, Peka pa je zamoglo le iz Pata, Peta postati, ker se glasnika *t* in *k* izmenujeta, na priliko: *t*olči in *k*olči, schlagen, *t*léti in *k*léti, glimmen, *t*eden in *k*eden, pe*t*lika in pe*k*lika, Traubenstengel, bren*t*a in bren*k*a, šar*t*el in šar*k*el, er*t*el in er*k*el, pe*t*er (poljski piąter) in pe*k*er, Unterdachboden, tre*t*ji in tre*k*i, par*t*elj in par*k*elj itd. Tako tudi Pa*k*a, Pe*k*ava, Pe*k*erje iz Pa*t*a, Pe*t*ava, Pe*t*erje in še le iz pa*k*a, pa*k*, pe*k* po omehčanem glasniku *k* v *č* — peč in iz peč druge besede: pečica, pečina, pečovje itd.

Pa zakaj izgovarjajo dnešnji Slovenci Ptuj namesto Petov? Iz tega edinega vzroka, ker slovka ov na koncu se rada obrača v *uj*, na priliko, lužički holuj za holov, sanskritski hala, plug, dalje cerkveno-slovenski voluj namesto volov. Primeri še nadelovam in nadelujem, latinski avo in slovenski uj. Tako je iz stare oblike Patov, Petov postalo Patuj, Petuj, in po pogoltenem glasniku e Ptuj. Stara oblika je bila Petov (ion je latinizem ali grecizem), ktero še imamo v besedah: žernov, mazgov, celov, kopov, in v imenih: Krakov, Dernov, Harkov itd. Petov, Petuj, Ptuj toraj pomeni Petropolis [2]).

[1]) Nar imenitniši je spomenik Kršna — Kersnikov, kterega vsi starinoslovci po krivem imajo za Orfeja. Ta spomenik je letos neki velikodušen prijatelj starin (poštni ravnatelj v Gradcu gosp. Scheiger?) obnoviti dal, in pri tej priložnosti se je pokazalo, da do sedaj še nismo imeli zveste posneme. Na oglavji je Perunova glava z lutim pogledom in gosto brado; kraj nje dva leva z odpertima lapama — simbola Radegostova, ktera pod prednjima tacama deržita ovnovi glavi — simbola božanstva ognja, imenovanega Hom, Homan, Hamon.

[2]) Ne deleč od Ptuja je občina Budina. Ko sem še bil na graškem vseučelišču, sem bral pri nekterem nemškem pesniku srednjega veka (pa ne morem se ravno spomniti: pri kterem, ali je bil Ulrich von Lichtenstein ali pa Wolfram v. Eschenbach), da je potoval po dolnjem Štirskem v grad Wurmberg, kjer je lepo Brunhildo „geminnet“, in odondot prišel v Budin. Verstici pesmi pa sem si dobro zapomnil:

„Wo die Grajenn in die Trawe rennet
In die Stadt Budin genennet.“

In zares Grajena pri Budinu teče v Dravo! Mogla je tedaj

Popotni spominki.

Dva dní v Goratanu. (Dalje.)

Konec Lipaljevasi sem zopet Belo prestopil. Mnogi stranski potoki, ki se va-njo izlivajo, jo že tù naredijo precej veliko reko. Pod golim navpik stoječim pečovjem me je peljala zdaj cesta ob desnem obrežji, na levem pa so se mi razprostirale zelene senožeti, po kterih je vse polno kôscev in grabljic mergolelo. Bilo je že proti poli dnevu in sonce je pripekalo hudo. Ene trenutke še sem se peljal in že sem zagledal cilj in konec svojega potovanja: nemški Pontabel z belim in svitlim, laški Ponteba z začernelim gotiškim zvonikom. Stojita ta dva kraja, ktera le majhen potok mejí, na izhodu treh dolín. Ta, po kteri sem jez prišel, derží od jutra; druga, po kteri priteče ravno imenovani mejni potočič, od severja; tretja, v ktero se tudi Bela razliva, naravnost proti jugu. Proti zapadu se nad Pontebo dviguje visok, s senožeti obraščen hrib. O pregledevanji tega sem dospel prej ko sem mislil v Pontabel — nemški in zadnji farni kraj kerške škofije — in sem berž pri pervih hišah obstal. Gostinčar, prijazen Nemec, mi je med kosilom mnogo pravil o homatijah leta 1848, ko so hotli Talijani tukaj siloma mejo predreti; prebivavci so bili v velikem strahu, ker žugali so Talijani s požarom in morijo. Ko so pa velikonočne dní pripeljali topove iz Celovca in prihiteli vojaki, ki so zastavili griče nad vasjo in jeli Lahe s topovnimi in puškinimi kroglami kropiti (tudi našega krajnskega regimenta „Hohenlohne“ 3. batalijon je pomagal tù zopet mir in red ustanoviti), se je rogoviležem kmali kri ohladila.

Ni jih pa tudi menda na celem svetu različniših krajev od Pontabla in Pontebe. Pontabel s svojimi 87 hišami ti kaže v vsem terd nemšk značaj: hiše z visokimi lesénimi strehami, jezik, obleka, običaji, živež, z eno besedo: vse je nemško. Komaj pa prestopiš mali potok, ni drugače, kakor da bi bil v sredi Talijanskega. Zastonj obračaš oko (razun cerkve), da bi kaj zapazil, kar bi te Nemčije opominjalo, — zastonj poprašuješ prebivavce za to in uno po nemški; visoke hiše z nizkimi strehami na korce in vse drugo, kar nam je unkraj razodevalo nemški značaj, nas tukaj v hipu prestavi med terde Talijane.

Ker sem od tega berzega preména že poprej slišal, sem želel kakega človeka vendar poleg sebe imeti, ki bi mi unkraj kaj pokazal, in po sveči sem naletel na mladega gospoda, kterega sem po malih trenutkih svojega nekdanjega sošolca in prijatla, zdaj učitelja tukaj, spoznal. Med veselimi pogovori in pripovedovanjem, kako se je njemu in meni od časa ločitve godilo, sva prestopila potok, ki je nekdaj ločil Nemčijo od Furlanije, bivšega posestva oglejskih patrijarhov in pozneje benečanske ljudovlade. Stopil sem tù vpervič na talijansko zemljo, in tako so mi bile spolnjene moje že večletne goreče želje. — Ponteba je velik terg, ki šteje okoli 247 hiš, ktere so zlo vse po dvoje, tudi po troje nadstropov visoke. Ker razun ogledovanja nisva nobenega druzega opravila v Pontebi imela, greva narpoprej cerkev ogledat. Zidana je v gotiški šegi, je prav velika in tudi kaj lična. Prijatel moj mi je hvalil tudi izverstne orglje, ktere so po talijanski šegi z zagrinjalom zagernjene in imajo razun navadnih spremenov tudi šumeče trombe itd., kar Lahi kaj radi imajo; gré po ključ, da bi mi kaj zaigral, in kmali prihiteta z njim tukajšni fajmošter in eden kaplanov — obadva prav priljudna gospoda. Prijazno me po furlanski nagovorita, pa žalibog! bil sem ptujec in nem za ta jezik. Kaj je bilo početi, ker moj tovarš tudi ni razumel furlanščine? Čujte, kako smo jo tolkli! Pometel sem urno po glavi vse latinske besede skupaj, ktere so mi še od druge latinske šole v spominu ostale, in začeli smo jo lomiti po latinski, da je vse prek letelo. Se vé da pogovor je bil v taki zadregi v vsem zlo kratek, vendar za silo smo se še dosti zastopili. Še nikoli mi ni bilo po šolah in prepičlem uku tako žal kakor tisti dan. — Ko iz cerkve stopimo, me povabita gosp. duhovnika tudi v farovž. Lepo poslopje je bilo. Poslovivši se tukaj od nju sva šla s prijatlom Pontebo dalje ogledovat. Vse je osnovano prav po mestnem redu; vsaka ulica ima svoje ime, ki je, se vé da po talijansko zapisano na vogelnih hišah. Tudi sled še marsikake kroglice, ktero so bili naši leta 1848 sem čez potok poslali, sem vidil na nekterih hišah. Druzih posebnost ni bilo zdaj več ogledovati; čas je tudi že pretekel, toraj se je bilo treba podati zopet na nemško stran nazaj. Tukaj je bil konjič že pripravljen. Moj prijatel me je želel spremiti do Lipaljevasi, da bi se po poti še kaj pomenila, in hajd! sva bila na vozu proti Lipaljevasi. Kako hitro ura teče, kadar prijatel s prijatlom po dolgi ločitvi kramlja, gotovo marsikak bravec vé; toraj se ne bo čudil, ako povém, da veliko prezgodaj sem bil v Lipaljivasi. Od svojega prijatla sem se koj na vozu poslovil, on se je vernil zdaj nazaj, jez pa sem se urno derdral naprej proti Naborjetu.

(Dalje sledí.)

Budina posebno mesto biti. Prosim slovenske mladenče, kteri v Gradcu ali v Beču živijo, naj poiščejo, pri kterem nemškem pesniku srednjega veka se te verstici najdete, in naj nam ga v „Novicah oglasijo. Meni ni mogoče, ker sem oddaljen od knigarnic. Pisatelj.

Kratkočasno berílo.

Čebela in osa.

Lepo je rastla dušeča cvetlica pod zelenim germičkom in ob solnčni toploti žlahen duh od se dajala. Komaj solnce s svojimi dobrotljivimi žarki zemljo ogreje, že lepa cvetlica razprosti svoje cvetje in prijazno sprejema solnčno toploto. Prijeten duh žlahne cvetlice privabi več živalic, ktere pridejo serkljat iz nje drage sladčice. Naj pervo prileti osa, v sredo cvetja se zložno vsede, in hití poberati sladki med zale cvetliške device, kakor da bi se bala od tovaršíc pregnana biti. Kmali potem prileti pridna čebelica, in se tudi ravno na tisto cvetlico vsede, kamor jo cvetliška dišava vabi. Osa jo gerdo pogleda in ji tako govorí: „Le hitro se mi strani poberi, na tej cvetlici nimaš ti nič pravice; kdor pred pride pred melje“. Čebelica odgovorí: „Ne umaknem se tebi, veš, le jez imam pravico po vseh cvetlícah medú naberati ne pa ti. Ti le sama sebe paseš, ljudem nobenega prida ne storiš, nobenega dobička ne prineseš, ljudém le škodo delaš, vsak te sovraži, dobro véš. Jez pa medú veliko vkup spravim, ljudém dobre jedila in sladke pijače pripravljam, še marsikterega umnega čebelarja tudi obogatim, zato me v dobri reji imajo, lepo za me skerbijo in še za-me posebne zeliša špogajo, da iz njihovega cvetja medú nabiram, pa me boš ti samopašnica odganjala!“ Osa zareží rekoč: „Precej se mi strani poberi, če nočeš tepena biti; pravica gori pravica doli, jez sem bila pred tukaj ko ti, torej meni gré cvetlica“. Zdaj začnete ena drugo odrivati in se pikati. Ker nobena ni hotla odjenjati, ste se sprijele, in neusmiljeno ena drugo pikate in koljete na smert.

Ravno nad njima je imel velik dolgonožnik, obéh sovražnik, svojo mrežo prepreženo med dvema vejicami germička, ki je nedolžne živalice v njo lovil, in se z njih kervijo gostil. Kadar ste bile čebelica in osa v nar hujem boji, se pajk na tanki nitki spustí na cvetlico in zavpije: „Kaj je to? zakaj se tako serdito vojskujete? zadosti je te vojske, jez vaji hočem zmiriti in vajnemu prepiru konec storiti“. Zlo se zdaj obé prestrašite. Sovražna osa potem reče: „Prav je, da si prišel in boš razsodil: ktera izmed naju ima večjo pravíco iz te cvetlice med serkati“. „Bom po pravici razsodil in vaji umiril“ — govorí zdaj pajk. Veselja se smeja in brusi svoje krempljice, ker dolgo časa že ni nič v svojo mrežo vjel, toraj je že grozno tenak bil. „Govori zdaj, osa, pervič ti: zakaj se vojskujete?“ Osa: „zato ker sem jez pred na cvetlico priletela ko čbela, in me hoče pregnati, mislim, da meni gré pravíca“. Pajk pravi: „Čbelica, govori zdaj ti!“ Čbelica: „Jez imam do vseh cvetlic posebno pravico od vikših meni dano, zakaj me ta divjak odganja in mi

med iz žlahnih cvetlic krade". Pajk zavzdigne zdaj svoje dolge nogé in tako govorí: „Poslušajte me obé, zdaj bo sodba stekla: osa, ti imaš prav; čbelica tudi ti imaš prav. Ker imate tedaj obé prav, ste tudi meni obé prav". V tem pajk hitro s svojo tanko vervico obé zavije in obema krí izspije, le same mešičke pustí, in konec je bilo hude pravde.

Nauk iz te prigodbe si posnamejo lahko vsi tisti, ki se za vsako malenkost radi v pravdo spušajo.

Novičar iz avstrijanskih krajev.

Iz Siska 10. junija. Ker je voda tako majhna, da kmali ne bojo mogle velike ladije nič dopeljavati, in ker so Krajnci veliko žita pokupili, je bila poslednji čas kupčija pri nas dosti živa; v enem tednu se je spečalo okoli 25.000 vagánov koruze in okoli 8000 vag. pšenice. Pri vsem pa se cena ni nič kaj podražila; koruza ni bila dražja kot po 2 fl. 10 do 12 kr., in pšenica naj lepša po 5 fl. in pol; sicer je pančovaška pšenica po 4 fl. 15 do 30 kr., temešvarska po 4 fl. 30 do 40 kr., soršica (napolica) po 2 fl. 50 kr. do 3 fl. 6 kr. Danes so se snidili tergovci iz obojnega Siska in se posvetovali zavolj naprave železne ceste.

Iz Ljubljane. J. P. Zaslužena je hvala, ki so jo „Novice" v poslednjem listu gosp. Zalerjevemu kopališču dale, ker res hvaležen mora biti posebno tisti, kdor za zdravje svoje potrebuje kopel pod merzlim slapom ali v rusovskih toplicah, da ima vse tako blizo pri roki. Ker pa nobena nova stvar ni berž izzačetka popolnoma, se tudi v rusovskih toplícah (Dampfbad) nekaj pogreša, kar je sila potrebno. Te toplíce so včasih tako polne, da po deset in še več jih je včasih ob enem v soparici; prostora je dosti in vse je prav dobro napravljeno, — ali nekaj manjka. Kadar se človek sleče, mora uro, dnar ali kar si bodi kamor koli položiti. To ni prav. Med sto poštenimi utegne enkrat kak nepošten priti v kopel pa uzmat to ali uno. Vémo, da ne bomo metali boba v steno, ako verlemu gosp. Zalarju svetujemo: naj napravi več majhnih omaric, ki se dajo s ključem zapreti. Naj bi se pa naredilo to berž, posebno za ptujce, kterih nekteri včasih veliko dnarja sabo ima. Po tem pa še nekaj. Spodobi se, da strežaj v kopališču ima opas na nekem mestu okoli sebe, da ne hodi okoli kakor Adam preden ga je Eva zapeljala. Nadjamo se, da vse te želje se bojo spolnile.

Iz Ljubljane. „Danes ob devetih zjutraj — so nam pisali 13. dan t. m. predsednik kmetijske družbe gosp. Terpinc iz Pariza — gré avstrijanska živina iz razstave odtod čez Strasburg na Dunaj itd. nazaj. Razstava je bila neznano lepa; 12 v prisego vzetih in zvedenih gospodov je sodilo živino in določevalo premije. Od našega mircodolínca Vam je že znano, da je prejel drugo premijo z 600 franki in pa sreberno medalijo. Tudi gosp. Pet. Stularjeve ovce iz Jezera (Seeland) na Koroškem so zavolj izvirnega rodú (Originalität) prejele premijo četerte verste z 150 franki. Namesti prodanega junca sem kupil kaj lepo švajcarsko kravo (lucernskega plemena) z mladim junčkom in pa holandiško kravo tudi z mladim junčkom; za uno je lastnik v razstavi prejel četerto premijo, za to pa pohvalno pismo; vsa ta živinica skupaj veljá 1400 frankov".—Veseli smo brali to novíco, ktera nam kaže, da prečastiti naš gosp. predsednik kakor iz Londona pred več leti tudi iz Pariza sedaj ne bojo prišli prazni. V zboljsanje domačega plemena bo gotovo pripomogla ta ptuja, žlahna živinica.

Novičar iz raznih krajev.

Kako pridno se morajo zanemarjene ceste na Ogerskem popravljati in na novo napravljati, se vidi iz sledečega oklica ondašnjega deželnega poglavarstva, ki veljá tudi za vso Vojvodino: „Vsak delavec mora s svojo živino proti plačilu skozi določeni čas cesto delati; izvzeti od tega dela so le tisti, ki še niso 16 let in pa taki, ki so že čez 60 let stari ali ki so bolehni ali pa ki drugod služijo; kdor en dan z živino dela, se mu rajta za dva dní; delajo naj delavci, kar koli je moč, blizo svojega stanovanja; če pa to ne more biti, naj se jim za pot tje in nazaj posebej plača; le v posebni sili, kakor ob povodnjih itd. se smejo vsi delavci enega kraja v cestno delo vzeti ali čez predpisani čas v tem delu zaderževati; tiste mesce pa, ko je potrebno delo na polji, imajo cestne dela popolnoma nehati". — Ker se vsaki dan porod presvitle cesarice pričakuje, je po naznanilu dunajskih časnikov poseben odbor izvoljen, kteri naj določi slovesnosti, ki se imajo takrat obhajati; kerst novorojenega deteta bo nek v Laksenburgu, cesarskem gradu. — V Parizu je bil v saboto kerst mladega Napoleona z velikimi slovesnostmi podnevi in ponoči praznovan; med drugimi veselicami so spustili tudi 300 balonov kviško, ki so sipali mnogoverstne sladkarije na zemljo; dvoje visokih maj, obdarjenih z dragoceno robo, je vabilo plezavce k sebi itd. Kardinala Patrizzi-a, kteri je namestnik sv. očeta papeža iz Rima v Pariz prišel in cesarici blagoslovjeno zlato rožo, kerščencu pa lično ušite (štikane) pelnice v dar prinesel, je cesar Napoleon takole nagovoril: „Hvaležnega se spoznam Njih Svetosti očetu papežu, da so kum (boter) mojemu otroku, ki mi ga je previdnost Božja darovala. Ko sem te milosti želel, sem hotel varstvo nebes svojemu sinu in francozki deržavi po ti posebni poti nakloniti. Vém, da ta pot je ena naj gotovših pot, se udeležiti tega varstva, in pričuje tudi, da sem hotel s tem papežu, namestniku Kristusovemu na svetu, svoje ponižno spoštovanje razodeti". — Škoda, ki so jo napravile povodnji na Francozkem, se šteje že zdaj čez 1000 milijonov frankov. Tudi na Angležkem nabirajo milodare, papež so darovali 15.000, sultan turški 40.000 frankov. — Kar je unidan predstojnik rimske policije, ki je ravno sedaj v Parizu, francozki vladi razodel, da pervi dan potem, ko zapustí ptuja posadka Rim, imamo prekucijo v Rimu, je tudi francozka vlada teh misel, da ptuje armade ne morejo še zapustiti papeževih dežel. — Spet so stregli v Madridu po življenji španjske kraljice; pa pravo, kako in kaj, se ni še zvedilo. — Turška vlada se zoperstavlja zedinjenju Moldave in Valahije v eno deržavo, in ker tudi avstrijanska vlada tega zedinjenja ne želí, se ne vé, ali bo kaj iz te edinosti ali ne. — Amerikanska in angležka vlada se bote, kakor se kaže, brez vojske porazumile. — Černogorci se spet bojé enacega napada Turkov kakor pred malo leti pod poveljstvom Omera paša. — Po „Triest. Zeit." se je po povabilu dunajske družbe sv. Severina podalo včeraj 23 romarjev iz Tersta po morji na Božjo pot v Rim, da bojo praznik sv. Petra in Pavla ondi praznovali. Gosp. L. Jeran je šel tudi ž njimi.

Odperto pismice gospodu J. K., ki me je nedavno z brezimnim dopisom počastil — zadnja pošta v Kranji. — Prijatel! svetujem Vam, nikar se preveč ne jezite; saj véste, da jeza zdravju škoduje. Le pomislite, kaj bi bilo, ako bi se Vam, kar je prav lahko mogoče, v sedanji vročini celó žolc razlil in bi se potem na Vaše mehke možgane potegnil! Kdo bi pač domovini zgubo take „bístre" glavice nadomestil! Znano pa Vam je tudi, neznani ljubček moj, da neubogljivim ljudém so take dobrovoljne opombe le „bob v steno", ali z drugimi besedami, da ne opravite nič, ker take „ermahnunge" niso današnji dan več navadne, ali ker menda po nemški bolj zastopite: „sind nicht mehr modern". Bolj modro bo toraj, če si v prihodnje za krajcar, ki ga za popir take baže potrosite, rajši kruhka kupite, zakaj da ste ubožec-kramar in še kaj več, o tem ni dvombe. Toliko na pismice Vaše. Če pa še kake druge poznate, ki so morebiti z Vami edínih misel, blagovolite tudi njim zapopadek pričujočih verstic povedati. Da ste zdravi, mulček moj! L.

Milodari za Blejčane. Iz Verhnike gosp. G. z opominom: „Dajte in se vam bo dalo". 5 fl. — Gosp. Gregor Rihar iz Ljubljane 2 fl. — Gosp. Jože Pleiweiss v Ljubljaní še 50 vatlov blaga za obleko.

Odgovorni vrednik: **Dr. Janez Bleiweis.** — Natiskar in založnik: **Jožef Blaznik.**